

ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 4/3

19 ապրիլի 2016 թ.

Քննարկվեց Ա/Ձ Արսեն Ստեփանյանի գանգատը տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկները սահմանված ժամկետից ուշ ներկայացնելու համար լրացուցիչ հաշվարկված պարտավորության դեմ:

Ա/Ձ Արսեն Ստեփանյանի գանգատում բերված փաստարկները.

Ա/Ձ Արսեն Ստեփանյանը (այսուհետ՝ հարկ վճարող) իր գործունեությունն իրականացնում է Երևան, Պ.Աևակի 47/1 հասցեում, որին հարկային ծառայություն է մատուցում Նոր-Նորք հարկային տեսչությունը (այսուհետ՝ հարկային մարմին): Հարկային ծառայողների մասնագիտական պահվածքի և վարվելակերպի վարքագծի կանոնները հաստատում է ՀՀ Կառավարությունը, ըստ որի հարկ վճարողի գրավոր, բանավոր կամ էլեկտրոնային հարցադրումներին հարկային մարմնի կողմից պետք է տրվի համապատասխան պարզաբանում:

Հարկային մարմնի իրավունքների մեջ է մտնում նաև հարկային պարտավորությունները ճշտելու և հարկերի վճարման հետ կապված այլ խնդիրներ քննարկելու նպատակով գրավոր ծանուցմամբ առաջարկել հարկ վճարողին (հարկ վճարողի ներկայացուցչին) ներկայանալ հարկային մարմնին: Հարկային մարմնի գրասենյակում կամերալ ուսումնասիրության արդյունքում հաշվետվություններում խախտումներ, հայտնաբերելու դեպքում դրա վերաբերյալ կազմվում է արձանագրություն (երկու օրինակից), որը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում փոստով կամ առձեռն տրամադրվում է հարկ վճարողին: Վերջինս հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում արձանագրված խախտումների հետ համաձայն չլինելու դեպքում հարկ վճարողը հարկային մարմին է ներկայացնում իր գրավոր առարկությունները: Պետք է նշել, որ ուսումնասիրության ընթացքում լրացուցիչ հարկային պարտավորություններ կարող են առաջանալ միայն հարկ վճարողի կողմից հարկային մարմնի հայտնաբերած խախտումներն ընդունելու և ճշտված հաշվետվություններ ներկայացնելու արդյունքում:

Հարկային մարմինը նշված գրավոր առարկությունները կցում է հարկ վճարողի հարկային գործին և կարող է դրանք օգտագործվել միայն ստուգումների ժամանակ:

Պետք է նշել, որ հարկային պարտավորությունը ներառում է նաև հարկերի օրենսդրությունը խախտելու համար հաշվարկված տույժերի և տուգանքների գումարների վճարումը:

Վերոնշյալ փաստարկումները մեջբերումներ են հարկային օրենսդրության դրույթներից և անհրաժեշտ կլինի օգտագործել քննարկվող խնդրի շուրջ:

2016թ-ի փետրվարին հարկային մարմնի տեղեկատվության և վերլուծության բաժնի աշխատող Անիի հեռախոսազանգից հետո հարկատուի ներկայացուցիչը գնացել է հարկային մարմին տեղեկանալու, թե ինչ պատճառներով է Ա/Ձ-ին նրա կողմից հաշվարկվել լրացուցիչ պարտավորություն տուգանքի տեսքով՝ (սկզբում այն կազմում էր մոտ 67 հազար դրամ, հետագայում դարձավ մոտ 120 հազար դրամ):

Ներքին հեռախոսակապով Անին տեղեկացրել է, որ հարցի պարզաբանումը կկատարվի սպասարկման սրահում: Այնտեղ, այն հարցին, թե ինչպես է առաջացել լրացուցիչ հարկային պարտավորությունը, նա պատասխանել է, որ հարկատուն Ա/Ձ-ի տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկը ներկայացրել է ուշ, որի աստճառով. համաձայն «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի հարկատուի է

տուգանք: Սակայն, քանի որ ներկայացված հաշվետվությունով չի առաջացել եկամտային հարկի հաշվարկ (կամ հարկային պարտավորություն), նա իրավունք չունի դրա նկատմամբ հաշվարկել տուգանք: Ընդ որում, եկամուտների մասին հաշվարկի հիման վրա կատարվել է վերջնահաշվարկ՝ հաշվի առնելով օրենքով սահմանված նվազեցումները: Մյուս կողմից, տարեկան եկամուտների հաշվարկի արդյունքներով, եկամտային հարկ վճարողը պարտավոր է եկամտային հարկի գումարը վճարել պետքյուջե տվյալ հարկային տարվան հաջորդող տարվա մայիսի 1-ից ոչ ուշ:

Մինչդեռ այն հարցին, թե ինչքան եկամտային հարկ պետք է վճարվի մինչև հաջորդ տարվա մայիսի 1-ը, պատասխանը եղավ, որ «շարժվել ենք օրենքով և տուգանքի հաշվարկը կատարվել է ամսական 5 հազար դրամի հաշվարկից»: Այնինչ, «եկամտային հարկի մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 8-րդ կետի պահանջով շրջանառության հարկով հարկվող գործունեության տեսակի մասով հարկ վճարողները եկամտային հարկը հաշվարկում և վճարում են ամսական կտրվածքով (այլ ոչ թե տարեկան) 5 հազար դրամի չափով՝ մինչև տվյալ ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը, որն էլ Ա/Ձ-ի համար համարվում է եկամտային հարկի գծով վերջնական հարկային պարտավորություն: Հարկ վճարողն անցյալ տարիներին յուրաքանչյուր ամիս հաշվարկել և վճարել է եկամտային հարկը, իսկ ինչ վերաբերում է տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկին, ապա պետք է նշել, որ հաշվարկված և վճարված 5 հազար դրամը տարեկան հաշվետվության մեջ հանդես է գալիս որպես նվազեցվող պարագա, այլ ոչ թե հաշվարկ: Մինչդեռ Անին այդ կապակցությամբ հրաժարվել է պարզաբանումներ տալ և առաջարկել է դիմել բաժնի պետին: Իսկ այդ հանդիպումը բաժնի պետի հետ չկայացավ և առաջարկվեց դիմել հարկային մարմնի պետի տեղակալին: Վերջինից տեղեկացել են, որ հարցի քննարկումը պետք է կատարվի սպասարկման բաժնի պետի հետ, որը նույնպես անտեղյակ էր տվյալ հարցից:

Հարկատուի ներկայացուցչի այն պահանջին, որ իրեն տրամադրվի գործարքին վերաբերվող որևէ հիմնավոր փաստաթուղթ, պատասխանվել է, որ դա կկատարվի համապատասխան դիմում ներկայացվելու դեպքում: Հարկ է նշել, որ հարկատուն տեղեկացված չէ իր վրա տարածվող լրացուցիչ հարկային պարտավորության մասին: Փաստորեն, հարկային մարմնի կողմից ընդունվել է հարկատուի վրա տարածվող և պատասխանատվություն սահմանող ներքին իրավական ակտ, որը հակասում է ավելի բարձր իրավաբանական ուժ ունեցող իրավական ակտերին՝ չկա գրավոր փաստաթղթավորում, հրապարակային չէ և չի կարգավորվում հարկային մարմնի և հարկատուի միաբնույթ հարաբերությունները:

Ելնելով վերոգրյալից, գանգատաբերը խնդրում է հարկային հաշվառման քարտից հանել տվյալ պահով առաջացած լրացուցիչ հարկային պարտավորությունը:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ Ա/Ձ Արսեն Ստեփանյանի կողմից տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկները սահմանված ժամկետից ուշ ներկայացնելու համար հաշվարկվել են լրացուցիչ պարտավորություններ: Մասնավորապես, 2013թ-ի և 2014թ-ի տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկները, համապատասխանաբար՝ 15.04.2014թ-ին և 15.04.2015թ-ին ներկայացվելու փոխարեն, ներկայացվել են 12.02.2016թ-ին: Արդյունքում, հարկային

մարմնի կողմից կիրառվել է «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածով նախատեսված պատասխանատվությունը՝ գումարով 120.000 դրամի չափով:

Վերոգրյալի կապակցությամբ հարկ է նշել հետևյալը.

«Եկամտային հարկի մասին» ՀՀ օրենքի 22-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն. «Հարկ վճարող ֆիզիկական անձինք պարտավոր են հարկային տարվա համար մինչև տվյալ տարվան հաջորդող տարվա ապրիլի 15-ը ներառյալ բացառապես էլեկտրոնային եղանակով հարկային մարմին ներկայացնել տարեկան եկամուտների մասին հաշվարկ, իսկ ամբողջ հաշվետու տարվա ընթացքում օրենքով սահմանված կարգով ավելացված արժեքի հարկ վճարող չհամարված հարկ վճարողները՝ տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկ (այսուհետ նաև՝ տարեկան եկամուտների մասին հաշվարկ), բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ կետով սահմանված դեպքերի»:

Իր հերթին, «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի համաձայն. «Հարկ վճարողների (հարկային գործակալների) կողմից հարկային մարմին կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին ներկայացվող հաշվարկը (հայտարարագիրը, հաշվետվությունը) հարկային օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետից ուշ ներկայացվելու կամ չներկայացվելու դեպքում այդ ժամկետին հաջորդող յուրաքանչյուր 15 լրացած օրվա համար հարկ վճարողից (հարկային գործակալից) գանձվում է տուգանք (նաև ստուգման ակտով)՝ հաշվարկված հարկի ընդհանուր գումարի 5 տոկոսի չափով: Նշված տուգանքների հանրագումարը չպետք է գերազանցի այդ հարկի հաշվարկված ընդհանուր գումարը, իսկ 15 օրվա ժամկետը հաշվարկելիս ոչ աշխատանքային օրերը հաշվի են առնվում միայն առաջին տուգանքի հաշվարկման ժամանակ»:

Քննարկվող դեպքում Ա/Ձ Արսեն Ստեփանյանի կողմից 2013թ-ի և 2014թ-ի տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկները, համապատասխանաբար՝ 15.04.2014թ-ին և 15.04.2015թ-ին ներկայացվելու փոխարեն, ներկայացվել են միայն 12.02.2016թ-ին: Ընդ որում, Ա/Ձ Արսեն Ստեփանյանին 20.05.2015թ-ին ուղարկվել է «Հիշեցում-ծանուցում», որով տեղեկացվել է 2014թ-ի տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկը սահմանված ժամկետում չներկայացվելու մասին:

Քննարկման ընթացքում պարզվեց նաև, որ 2013թ-ի և 2014թ-ի տարեկան եկամուտների մասին պարզեցված հաշվարկները սահմանված ժամկետներում չներկայացնելը պայմանավորված է եղել հարկ վճարողի նույնականացման քարտի հետ կապված խնդիրներով, որի հետևանքով Ա/Ձ Արսեն Ստեփանյանը չի կարողացել էլեկտրոնային եղանակով ներկայացնել նշված հաշվարկները:

Ինչ վերաբերվում է վերոգրյալ հաշվարկները սահմանված ժամկետներում չներկայացվելու համար «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածով սահմանված կարգով հաշվարկված պարտավորությանը, ապա այն իրավաչափ է և թխում է ՀՀ օրենսդրության պահանջներից:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

Ա/Ձ Արսեն Ստեփանյանի գանգատը մերժել:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել տեսչական մարմինների, միասնական բողոքարկման հանձնաժողով կամ ՀՀ վարչական դատարան: